

Elisabeth Theodorsson kennel Hjohoo

Det är en lång grusväg, bitvis gropig men ganska rak. Framförallt stiger den mycket brant, men väl där uppe är trollskogen djup och utsikten betagande. Nedanför breder det öppna landskapet ut sig och omsluter Hjos vackra trästad som doppar tårna i Vätterns stora, vida, blå vatten.

Här uppe på Hökensås bor Elisabeth Theodorsson, sambon Magnus Hoff och dussinet cairnterrier med prefixet Hjohoo.

TEXT ANNA-LENA UNDEÉN

Elisabeth är en välkänd profil i hundsporten. På 80-talet syntes hon och hennes uppfödargrupper överallt och hela tiden. Under åtta år var hon bland de åtta främsta i tävlingen Årets Uppfödare. 1992 vann hon. Därmed var hon färdig med den tävlingen. Numera visar hon bara enstaka grupper.

I ras- och specialklubben har hon emellertid ändå blivit Årets Uppfödare många gånger.

Hennes hundar har även fortsatt att prestera stort individuellt såväl i utställningsringarna som i aveln, både här hemma och runt om i världen. Cirka 200 utställningschampions har det blivit och sexton gånger har Elisabeth haft Årets Cairn i Sverige samt åtskilliga med motsvarande titel utomlands.

Efter drygt trettio år med rasen har tionde generationen efter hennes stamtikar sett da-

"Den här bilden speglar vardagen hemma hos oss. Hundarna får vara hundar och springa omkring i sin jättehage, som är kuperad och med stora stenar som denna, och gräva efter sork och möss.

Många gånger är dom jordiga och leriga när vi åker på utställningar, men väl framme har jorden torkat och ramlar lätt av och dom är redo för utställningen", berättar Elisabeth. Foto Magnus Hoff.

Elisabeths kor är av rasen highland cattle och de hjälper till att hålla landskapet öppet. Foto Elisabeth Theodorsson.

*Int o Nord UCh Sarimont Savannah.
Foto Maud Montgomery Bjurhult.*

*Int o Nord UCh NV -78 Hjhoo's Bear.
Foto: Ove.*

Int o Nord UCh Hjhoo's Sanna Hjhanna.

Laholm - en av Elisabeths många BIS-placerade grupper. Foto Per Undén.

gens ljus och Elisabeth och hennes hundar har åtskilliga gånger belönats med såväl ras- som specialklubbens uppfödar- och avelsmedaljer samt inte minst Hamiltonplaketten för förtjänstfull uppfödning.

Hur det började

Det är måndag kväll och Elisabeth har precis kommit hem från Cruft's. Ändå har hon vikt sin trimstund åt att prata med mig.

Hon är nöjd med sin resa, trots att hennes nu kanske starkast lysande stjärna Bertha – Int&Norduch PlCh SV-05-06 NordV-05 EuW-06 WW-06 PIV-06 Hjhoo's Hjour Loving Is Knocking Me Off – började löpa kort innan resan och därmed fick stanna hemma.

Berthas unga dotter JWW-08 Hjhoo's Hjour Love Is My Life lyckades dock försvara kennelns färger då hon vann Yearling-klassen.

Att vinna är emellertid inte det viktigaste, menar Elisabeth. Till Cruft's åker man främst för att titta på varandras hundar och för att träffa andra uppfödare från hela världen.

– Det var väldigt roligt att se två svenska hundar i finalen (Årets Hundar 2008 och 2009), de var så fina. Och BIS-vinnande sealyhamterrier, Ch Elbe's Hidalgo At Goodspice, är ju helt fantastisk, så välbyggd att han omöjligt kunde stå fel. Storpudeln var också en fröjd att titta på. Det var ju han ... Michael ... som visade och hade fött upp den ... vad heter han ... han som har amerikansk cocker och som visat afghan?

Elisabeth ursäktar sig med att hon aldrig har varit bra på namn, datum och statistik. Där emot har hon ett fotografiskt minne när det gäller exteriörer. Så fort hon ser en hund där allt stämmer så säger det klick uppe i hjärnan och därefter förblir bilden så tydlig i minnet så att hon kan jämföra andra hundar med den.

Det är förstås en gudabenådad gåva om man ska ägna sig åt avelsarbete och det har Elisabeth gjort så länge hon kan minnas.

Först var det kaniner. Fransk vädur och belgisk jätte. Dom hade Elisabeth bakom garaget i Stenkullen där hon växte upp.

Stenkullen ligger några mil utanför Göteborg. Då som nu är det urtypen för de små samhällen som finns runt våra största städer. Där finns fortfarande djupa skogar, mörka sjöar, vildvuxna ängar och bondgårdar men nybyggarnas radhusområden och villor av hyfsat modest modell erövrar allt mer av den forna åkermarken.

I en av villorna bodde familjen Theodorsson och på cykelavstånd fanns Elisabeths farmors brors bondgård. Det var där som djurintresset en gång börjat och därefter regelbundet fick näring efter skoldagens slut.

Under sommarloven var Elisabeth oftast hos sin mormor och morfar utanför Stenungsund. Även de hade bondgård så där utvecklades intresset ytterligare. Hästarna och korna var Elisabeths favoriter. Hundar var faktiskt helt ointressant.

Inte ens när hon blev tilldelad en blandrashund som hon skulle ha boende på farmors brors gård klickade det till. Nej, det var stora djur som gällde.

Det var först i de övre tonåren som hon insåg att det fanns en och annan poäng med hundar, i jämförelse med hästar och kor kunde ju en hund vara med på ett helt annat sätt i tonåringens vardag.

Hennes föräldrar var dock mycket bestämda när det gällde rasvalet. Elisabeth fick välja mellan dalmatiner och mellanschnauzer, något annat var det inte tal om. Det blev en dalmatiner som så småningom ställdes ut med hyfsad framgång.

– Hasse Lehtinen gav honom det första certet, det minns jag, säger Elisabeth.

Yrkesval

För övrigt tycks dock inte den hunden ha gjort något större avtryck i hennes liv. Hennes intresse för hästar, kor och avel var däremot bestående så yrkesvalet var självklart: hon skulle bli husdjurstekniker. Därmed läste hon två år på lantbruksskola, sedan några specialkurser och slutligen ett par år på veterinärhögskolan i Uppsala. Därefter har hon arbetat i yrket under alla år och hennes arbetsgivare har sedan 1980 varit Skara Semin (numera Freja Husdjur) i Tidaholm.

Mycket av arbetstiden tillbringas emellertid ute på gårdarna i trakten då en husdjurstekniker – namnet tills trots – vanligtvis arbetar med kor.

Arbetsuppgifterna består i varierande grad av insemination, kokontroll och rådgivning inom bland annat djurhälsa, avel, mjölkkvalitet, utfodring och gårdsmiljöinspektioner.

Elisabeths huvudsakliga arbetsuppgifter är att finna rätt avelstjurar till rätt kor men även exteriörbedömning av kor. Det går bland annat ut på att bedöma huruvida kon har en kroppsbyggnad som befämjar god djurhälsa i kombination med hög mjölkavkastning. Även i detta arbete är förstas hennes bildseende en stor fördel.

Sedan 1992 har hennes bildseende givit henne ytterligare ett inkomstbringande och roligt jobb. Efter år som flitig amatörfotograf tjänar hon idag ihop en del av sitt uppehälle som ko-fotograf.

Bilderna på korna och tjurarna, används till avelskataloger och reglerna för hur djuren ska presenteras på bilderna är många.

– Man ska kunna jämföra tjurarna och kor genom att titta på bilderna så därför måste de stå på ett särskilt sätt och fotas i en viss vinkel. Utöver att uppfylla alla sådana krav och anvisningar vill man förstas att bilden skall vara så säljande som möjligt, förklarar Elisabeth.

Detta innebär att man inför fotograferingen tvättar djuret samt klipper det efter konstens alla regler (åtminstone den sidan som ska synas på bilden). Man borstar svansen och putsar klövarna. Vädret måste vara rätt och vid varje fotografering behövs dessutom tre, fyra medhjälpare som ställer upp djuret i rätt position. Den här typen av djur är inte lika lättflirtade som hundar, att locka med en köttbulle fungerar ju inte. Att "top-and-taila", det vill säga att lyfta ben, svans och klövar på plats är inte heller att tänka på då djuret väger runt ett ton.

Elisabeth trivs med sina jobb och hon tycker fortfarande att kor är fantastiskt vackra djur.

– Jag har alltid uppskattat det sunda, naturliga och det tycker jag att bra kor har. De har

ett ben i varje hörn. Favoritrasen är highland cattle, de är så där härligt opolerade och ruffiga, som cairnterrier. Visste du att deras päls är ganska lik cairnterrierns underull och täckhår? Dessutom finns de i samma färger, enfärgat och brindle och de är från samma område i Skottland, berättar hon.

Kanske var det därför inte så konstigt att hon föll pladask för den första cairn hon såg. Hon var då 18 år och det var ett otrimmat och tämligen odrägligt exemplar som någon av Elisabeths kurskamrater hade tagit med sig till lantbruksskolan.

– Han var verkligen ingen god representant för rasen men när jag såg honom var jag såld. En sådan ville jag ha, säger hon.

Intresse för avel

Eftersom avelsintresset redan fanns var det en självklarhet att försöka hitta en hund som hon skulle kunna avla på. Då hon redan rört sig i hundsvängen med dalmatinern hade hon hyfsat god koll på hur hon skulle kunna finna den. Hon plöjde rasilitteratur, gick på utställning, pratade med uppfödare och utställare. Rasen var inte särskilt flitigt förekommande i Sverige vid denna tid men det fanns en handfull etablerade och duktiga uppfödare.

En av dem var Mette Sörvik-Lindblom, som i sällskap med sina systrar Aase och Gudrun tillhörde den tidens stora terrierprofiler. Deras mor, konstnärinnan Richardis Sörvik, hade medverkat till att etablera airdaleterriern i Sverige och 1919 inlett uppfödning med prefixet Roederich. Även döttrarna kom att viga sina liv åt konstnärskap och terrier av olika slag.

För Mettes del blev det uppfödning av cairnterrier och det var hennes Ch Roederich Copernicus som Elisabeth såg på en utställning.

– Han var en alert och pigg hund, showig och med ett underbart huvud. Men framförallt hade han balans. Han stod rätt i hela tiden, så fort han stannade fanns ett ben i varje hörn och siluetten var fullkomligt harmonisk. Bilden av honom är en av dem som präglats i mitt huvud och som fortfarande finns kvar, säger Elisabeth.

Det visade sig att en annan ung, ny cairnterrier-entusiast nyligen hade parat sin tik med denna läckra hane. Hon hette Maud Montgomery och naturligtvis tog Elisabeth kontakt.

Maud hade jämfört med Elisabeth hunnit få lite mer erfarenhet av rasen. Hennes tik Sara, som var efter en annan vinstrik Roederich-hund, hade redan haft en kull bestående av en hanvalp, men i jämförelse med "terriertanterna" var hon förstas att betrakta som nybörjare.

Tycke uppstod mellan de två tjejerna och Elisabeth blev lovad en tikvalp om det blev något lämplig.

Int o Nord UCh Hjohoo's Hjolly Good Fellow, mycket vinstrik på utställningar med ett flertal Best in Show på SKK-, ras- och specialklubbsutställningar, har dessutom varit Årets Cairn två gånger. Man ser Vättern i bakgrunden.

Den tredje november 1974 föddes tre tikar. En av dem, Ch Sairmont Sangria, blev Mauds stamtik och så småningom mor till storheter som bland andra Ch Sairmont Skallagrim och Sairmont Sycamore.

En av de andra tikvalparna, Ch Sairmont Savannah, blev Elisabeths.

– Inledningsvis var jag nog en riktigt jobbig valpköpare. Maud och jag hade tät kontakt och när Maud bad mig att beskriva hur Savannah utvecklades så gjorde jag det – i detalj! säger Elisabeth.

Hon berättar hur hon gick igenom hela hunden från nos till svanspets och kommenterade vilka detaljer som förbättrats sedan sist, men även allt som var mindre smickrande. Det mer normala förfarandet är kanske att valpköpare beskriver sina nyförvärv som "jättefin" och "världens gulligaste".

– Maud blev riktigt orolig flera gånger och undrade om jag ville byta hund, ha en valp från en annan kull. Gång på gång fick jag därför övertyga henne om att jag inte var missnöjd, för det var jag verkligen inte, men att det för mig är självklart att man uppmärksammar såväl hundens fel som förtjänster. Ingen hund är ju felfri, alla har svagheter och det är ingenting man ska blunda för, tvärt om. Det är ju svagheter som är utmaningen i avelsarbete, konstaterar Elisabeth.

Hur som helst så växte Savannah upp och blev en hyggligt bra tik. Hon var ingen självklar stjärna, det tog ett tag innan hon erövrade sina championat och det tog nästan ännu längre tid innan Elisabeth fann en lämplig

Int o Nord UCh WW-98 SV-99 NV-98, -99 Hjoohoos Hjo Make My Day när hon blev Best in Show I Vänersborg 1999, domare Rainer Vourinen. Foto Per Undén.

I tidningarna VI och Hemmets Veckotidning kunde man läsa om Elisabeths ko-styling!

hane till henne. Till sist bestämde hon sig för den från England importerade Ch Avenelhouse Bright Knight och i september 1976 föddes kennel Hjooho's allra första kull.

Första valpen var en hane som Elisabeth kallade Bear. Därefter föddes ytterligare en hane och en tik. Tanken var förstås att eventuellt behålla tiken. Någon hane skulle Elisabeth absolut inte ha. Redan då var hon helt på det klara med att hanar är härliga, men en onödigt lyx. Viktigast är tikarna. Utan bra tikar står man sig slätt.

Tikvalpen i den här kullen lyckades dock inte imponera på Elisabeth. Det gjorde däremot den förstfödde hanen. Han påminde mycket om sin far och Savannahs positiva sidor hade också slagit igenom. Han var väldigt korrekt och harmonisk vilket emellertid inte charmade några valpköpare. Kullsyskonen blev relativt snabbt sålda men Bear blev kvar, vilket dock Elisabeth uppskattade allt mer för varje dag som gick.

Bear var Elisabeths första egenuppfödda och han skulle dessutom bli hennes första storvinnare. Utöver titlarna Int NordUCh NV-78 erövrade han flera BIS-placeringar. Elisabeth minns den första gruppvinsten:

– Det var i Jönköping och det var Diane Hamilton – ”Feffe” (Ferlith) Sommerfields mamma, som dömde. Då var det väldigt sällan cairnterrier nådde placering i finalerna så det var stort. I synnerhet då Mrs Hamilton själv var uppfödare av rasen.

Första BIS-vinsten

Elisabeth berättar att många år senare på World Dog Show i Helsingfors, dömde Mrs Sommerfield rasen. Två av Elisabeths hundar blev då världsvinnande tik och hane. De båda var ättlingar till Bear som Mrs Sommerfields mamma en gång dömt fram.

Den mest omtumlande vinsten med Bear var emellertid den första BIS-vinsten. Det var i Ronneby och gruppvinsten erövrades under Kari Järvinen på lördagen.

Eftersom Bear var anmäld till en special i Stockholm dagen därpå meddelade Elisabeth att han inte kunde delta i BIS-finalen men blev strängt beordrad av Järvinen att stanna. Så då blev det så.

– Men väl i BIS-finalen önskade jag att jag hade åkt. De andra gruppfinalisterna var den tidens storheter. Där fanns Inger Andersson med den bouvier som toppade års-bästa-listan, Tommy Östman med en av alla de vinstrika storpuclarna, Curt Ginman och ”Stålmusen” (chihuahuan Ch Apoco Deodar Complice) ... ja, alla var där och publiken var stor men inte en enda terriermänniska fanns kvar då de var på specialen i Stockholm. Så jag kände mig verkligen liten och ensam, säger Elisabeth.

Det var Ritva Raita som dömde BIS och plötsligt var det bara Elisabeths Bear och Tommys storpucler kvar att placera. Då gjorde speakern Gunilla Fristedt sitt bästa för att få igång publiken. Hon frågade hur många som röstade på storpucler och ett öronbedö-

vande jubel utbröt. Därefter frågade hon vilka som la sin röst på terriern och Elisabeth minns att hon blundade. Hennes vänner fanns ju inte kvar så hon var övertygad om att det nu skulle bli helt tyst. Men jublet som följde måste ha hörts över hela Blekinge och lätt chockad fick Elisabeth motta den rödvita kokarden.

Efter Bear-kullen skulle det dröja hela fem år innan det blev några fler valpar som blev tillräckligt bra för att spara. Elisabeth kunde helt enkelt inte hitta någon hane att para med som hon tyckte var lämplig.

Själv tycker hon emellertid inte att fem år är någon evighet.

– Jag förstår inte varför folk vill ha så snabba resultat. Med hund kan man ju skynda långsamt eftersom det är så snabba generationsintervall. Det är ju en perfekt art att föda upp om man är intresserad av avel, säger hon.

Kompromissar inte

Saken är ju den att Elisabeth jämför hundaveln med den på hästar och kor. Under den tid det tar att föda upp och avelsutvärdera två generationer kor eller hästar hinner man med det dubbla när det gäller hund. Att hundar oftast dessutom får flera valpar i varje kull gör att avelsarbetet på hund än mer effektivt.

Med hund torde det således inte vara så svårt att unna sig att vara petnoga vid val av avelsdjur. Om man verkligen är det, om man är uppmärksam på att man inte lurar sig själv genom att blunda för hundarnas nackdelar, då har man goda chanser att nå hyfsat stadig

Denna bild illustrerar hur det ser ut i vår "trollskog". Här springer hundarna omkring. Våra skotska highland cattle håller markerna öppna. Int o Nord WW-06 Nord-V-03-05 SV-02 Hjhoo's Dreamin' Of Diamonds To Hjo är en balanserad hund med utstrålning och "ett ben i varje hörn". Foto Elisabeth Theodorsson.

grund att stå på redan efter tio år. Först därefter finns utrymmet att chansa lite om man vill. Det vill säga prova en kombination med en hane som i vissa bitar inte riktigt håller måttet men som har andra extremt intressanta egenskaper man vill åt.

När det gäller avelstikar har Elisabeth emellertid aldrig kompromissat. De måste alltid nå upp till en viss och ganska hög minimistandard i alla delar.

Elisabeth har heller aldrig gjort en kombination bara för att få valpar att sälja. Tanken bakom varje parning är att hon själv ska behålla en valp för att kunna gå vidare. Sedan är det ju inte alltid det blir så, om resultatet av kombinationen inte håller måttet.

För att kunna göra en korrekt utvärdering händer det ofta att flera valpar blir kvar på kenneln åtminstone ett halvår. Eftersom Elisabeths tid såväl som utrymmet på kenneln naturligtvis är begränsat har hon för sin egen och för hundarnas skull en rationell inställning även till vilka hundar som får stanna på kenneln hela livet.

– Jag tycker att man överskattar sin egen betydelse om man tror att man är den enda som kan ge sina hundar ett bra liv. Majoriteten av mina hundar har flyttat när de inte längre går i avel. Det är inte så att jag har annonserat ut dem utan det har löst sig mer eller mindre av sig självt. Det är släkt, vänner, tidigare

valpköpare som när de varit här och hälsat på haft sina favoriter som de så småningom fått ta över. Jag skulle aldrig omplacera en hund till någon som jag inte känner väl, säger Elisabeth.

För närvarande finns dussinet hundar hemma hos Elisabeth. De bor i huvudsak i huset och har fri tillgång till en gigantisk hage om cirka en hektar kuperad terräng. Den kennel som man byggt används mest till tikar som löper och som karantän efter utställningar för att undvika att få in någon smitta.

Valpar och unghundar har en egen hage framför huset och de går fritt i huset med Elisabeth och Magnus.

Alla hundarna får dagligen egen tid med Elisabeth. Det kan bli koppellösa promenader i skog och mark, en tur ned till samhället eller en skön kväll i TV-soffan.

Mest egentid får förstas valpar och unghundar eftersom de skall fostras för att kunna fungera som familjemedlemmar och i samhället för övrigt. Dessutom är det självklart viktigt för det fortsatta avelsarbetet att verkligen lära känna dem, se hur de utvecklas, fungerar och reagerar både fysiskt och mentalt.

– Det är verkligen en glädje att få behålla en valp och följa den i utvecklingen, säger Elisabeth.

Att hundarna fungerar socialt med varandra, människor och i samhället är det i

särklass viktigaste tycker hon. Cairnterriern skall utstråla vänlighet och självsäkerhet. Den skall vara pigg, alert, påhittig, uträknande och smart och får inte visa några tecken på aggressivitet. Att hanar skall umgås friktionsfritt med varandra är en självklarhet för Elisabeth.

Rasen ska även gilla att jobba även om det då ibland sker efter eget huvud. Elisabeth försöker uppmuntra de egenskaperna även om hon för egen del inte hinner fördjupa sig i sådana aktiviteter. Flera av hennes valpköpare utnyttjar dock rasens arbetskapacitet. Utöver lydnad och agility är det några som jagar och spårar. Elisabeth berättar livfullt om "Oscar" som jagar älg och har erövat viltspårchampionat.

Disciplin

Att få tiden att räcka till är Elisabeths största dilemma. Eftersom hon har två jobb utöver det arbete som krävs med de egna hundarna så gäller det att vara disciplinerad och skapa rutiner. Klockan 18 varje vardag, samt ofta även några timmar under helgen är det trim-tid.

För Elisabeth är det viktigt att de egna hundarna är välvärdade och vackra att vila ögonen på även när de inte ställs ut. Samtliga trimmas därför en gång i månaden. På så vis är de alltid i päls, aldrig "nakna" eller så raggiga att konturerna försvinner. Elisabeth är till största delen självlärd trimmare och använder bara fingrarna, aldrig trimkniv och det är bara inför utställning som saxen används lite runt tassarna.

– Gör man så behövs varken borstar eller annat på en korrekt cairnpäls. På utställning kammar man självklart igenom pälsen, men till vardags ska det räcka att hunden skakar på sig så faller stråna på plats, säger Elisabeth.

Hon berättar att trimkvällarna är heliga, att de fungerar som en stunds terapi och att hon gillar det att kunna skapa med händerna – andra sticker eller broderar, hon trimmar.

Jag påpekar att det förmodligen är en förutsättning för att orka hålla dussintalet hundar i ständigt fint skick i synnerhet då hon utöver sina egna även trimmar många av sina valpköparens hundar. Elisabeth medger dock att ibland kan det bli lite för mycket. Som under de åtta år då hon aktivt tävlade om titeln Årets Uppfödare.

– Då hade jag 30 hundar i päls att "rulla runt". Det var jobbigt, men en kul utmaning. Jag minns att ett av åren visade vi tre grupper till finalplaceringar under en och samma helg. Vi hade en brindle-grupp i Visby ena dagen, en röd grupp dagen därpå i Visby och en blandad grupp i Borås.

Detta var i slutet på 80-talet och det var väl då som kennel Hjhoo verkligen markerade sin plats som en av hundsportens främsta i de breda leden.

Tre världsvinnare från Stockholm 2008: i mitten Int o Nord WW-06-08 EUW-06 SV-05-06 Hjhoo's Hjour Loving Knock Me Off "Bertha". Bertha är mormor till hanen som sitter till vänster, WW-08 Ch Hjhoo's Hjo Got To Have Fun, samt Berthas dotter Junior World Winner Hjour Love Is My Life. Foto Elisabeth Theodorsson.

Fiskjägaren Hjhoo's With Hjo. Ägare och foto Gunilla Holm.

I ras- och specialklubben var Elisabeth emellertid väl känd, beundrad och respekterad långt tidigare. Detta ledde till att hon 1989 erhöll Hamiltonplaketten för förtjäntfull uppfödning.

– Det var stort och fantastiskt kul, inte minst för att Maud fick sin plakett samtidigt. Dessutom var ju 1989 ett väldigt speciellt år så prisutdelningen var lite extra festlig, säger Elisabeth.

Hon syftar givetvis på att SKK firade 100 år 1989. Det året skedde därför utdelningen av Hamiltonplaketten under den stora jubileumsbanketten i Stockholms stadshus.

Det var en mycket högtidlig tillställning ungefär som en Nobelfest då 700 gäster i fräsande taft och smoking dinerade i Blå hallen med kungaparet vid honnörsbordet.

Elisabeth, för dagen klädd i midnattsblå hellång sidenklänning, fick i sällskap med Maud och de övriga således motta sina Hamiltonplaketter ur SKKs högste beskyddare, kung Carl XVI Gustafs, hand.

Elisabeth minns det ögonblicket väldigt väl:

– Vi hade fått instruktioner om hur proceduren skulle gå till, hur vi skulle stå och så vidare. Inledningsvis gick det bra men så började jag oroas för att fastna med skorna i fällan på min långa klänning och koncentrationen på omgivningen försvann för ett ögonblick. Plötsligt var det dags för fotografering och då upptäckte jag att stod för långt ifrån kungen. Mellan oss fanns en svartklädd man som jag i det ögonblicket uppfattade som kungens livvakt eller någon annan som borde ha hållit sig i bakgrunden, så jag ställde mig närmare kungen för att vara schysst mot fotografen, för att bilden på oss skulle bli bra. Först då upptäckte jag att "livvakten" var Ulf

Uddman. Det var ju lite pinsamt, så på den första bilden Torsten Widholm tog står jag därför och asgarvar generat tätt intill kungen som småler försynt!

Njuter av livet

Elisabeth har oftast nära till skratt. Livet ska enligt henne avnjutas snarare än strävas igenom. I synnerhet livet med hundarna – det är ju en hobby. Visst måste man jobba hårt för att nå de mål man har satt upp, men längs vägen dit måste det roliga, intressanta och det som känns meningsfullt dominera. Det måste dessutom alltid finnas plats för lite annat än bara hundar. Annars kan det kvitta.

Elisabeth ryser när hon tänker på dem som gjort sig så beroende av sina hundar och sin position i hundvärlden så de nära nog kan slås på liv och död om något hotar den.

– Om hundarna och rollen som uppfödare blir för viktig är det oundvikligt att man förr eller senare målar in sig i ett hörn. Avel är samarbete, det är nödvändigt för att kunna ta sig vidare och för att kunna samarbeta måste man tillåta sig själv att inse sina begränsningar. Det blir givetvis väldigt svårt om hela livet står och faller på vad man presterar som uppfödare, säger hon.

Utöver hundarna och de två jobben som husdjurstekniker och kofotograf ägnar Elisabeth en hel del tid åt att umgås i glada vänners lag. Framför allt under den varma delen av året har paret Theodorsson-Hoff ofta middagsgäster, men det är sällan några pretentiösa tillställningar: man tar vad man haver i kylskåpet som kan grillas, rör ihop en sallad, korkar upp en flaska vin, umgås och pratar.

Inte helt sällan är konversationen på engelska och fortsätter under påföljande dag till

frukosten. Detta då många forna valpköpare från hela världen numera tillhör vänkretsen och gärna återkommer till Hjo.

Alla valpspekulanter, oavsett om de bor i USA eller Töreboda, måste nämligen komma hem till Elisabeth om de ska få köpa en valp.

– Jag vill inte skicka unga hundar ensamma på långa resor. Dessutom vill jag veta vad det är för människor som jag säljer till, säger Elisabeth.

Det faktum att Hjo ligger ganska långt från de stora internationella flygplatserna omöjliggör därmed att kennel Hjhoo någonsin skall kunna bli något slags snabbköp. Många av de utlänningar som vill ha en hund från Elisabeth blir således boende på Hökensås åtminstone ett par dygn. Detta gör i sin tur att de som väl bestämmer sig att köpa en Hjhoo-hund är mycket angelägna, men även att personkemin mellan dem och Elisabeth har "klickat" till hundra procent.

Bland de utländska köpare som finns på närmare håll kan nämnas kennel Smaragd i Tyskland som har Hjhoo-killarna "Ernst" och "Torsten" som vunnit grupper på kontinenten och Ch Hjhoo's Forever Hjoung som var Årets Cairn 2006 i Polen.

*Ovan. Int o Nord WW-06-08 SV-05-06 EUW-06 PIW-06 Hjhoo's Hjour Loving Knock Hjo Off i rörelse. Foto Elisabeth Theodorsson.
T h. Ch Hjhoo's Liten på Hjorden representerar en underbar typ för Elisabeth.*

T h: Detta är Ch Hjhoo's Having Fun With Hjo på utställning. Foto Elisabeth Theodorsson.

T v: Denna bild är inte datagjord, som nog många tror, utan helt naturlig. Kalven drack mjölken genom sugröret, så vi fyllde på och han tyckte det var helt OK att dricka och Elisabeth fotograferade!

Hamiltonplaketten delas här ut till Elisabeth, flankerad av H M Konungen Carl XVI Gustaf och framlidne K G Fredricson.

var det Elisabeth som fick resa dit med honom för att representera Israel.

– Det var en rolig tävling! Han slutade som BIR i den deltagning där uppfödaren är uppvisare, berättar Elisabeth.

Vilken är bäst?

På frågan vilken av alla hundar som varit den bästa hon fött upp, har Elisabeth emellertid svårt att nämna någon särskild.

För vilka kriterier är det egentligen som avgör vilken hund som är bäst? Är det Årsbästa-titlar eller är det BIS på de största och mest prestigefyllda utställningarna som avgör? Eller hur många championavkommor en avelshund har fått?

Elisabeth som har och har haft hundar som kvalat in under samtliga rubriker ställer dock högre krav än så. Till sist väljer hon Ch Hjhoo's I Love Hjo Yeh! Yeh! Yeh! Som blev BIS på Stora Stockholm 1990 under Hans Lehtinen. Det var en fantastisk tik som gjorde väl ifrån sig både i utställningsringarna och i valplådan.

Det samma kan sägas om den i inledningen nämnda nu sjuåriga "Bertha" – Ch Hjhoo's Hjour Loving Knock Me Off - till en av sina främsta. Bertha är både mycket vinstrik och en fantastisk avelstik. Precis som flera av hennes barn och barnbarn.

Samtliga är dessutom väldigt mycket "Hjohoo" i typ och stil vilket bevisats på bland annat World Dog Show i Stockholm i somras. Där var Bertha BIR, hennes dotter Hjhoo's Hjour Love Is My Life utställningsdebuterade och blev JWW. Medan dottersonen Ch Hjhoo's Hjo Got To Have Fun, kom till Stockholm med en färsk BIS-3placering från Vänersborg och erövrade WW-titeln för hanar.

Bertha har dessutom en stamtavla som är mycket representativ för kennel Hjhoo. Hennes mormors mormors mormors mor är Ch Sarimont Savannah.

Störst framgångar i sina nya hemländer har det emellertid blivit för "Lilibeth" – AmCh JWW-07 Hjhoo's Best Wishes To Hjo - som bland annat var BIS på en all-breed-show i USA 2008, och "Oscar" – Ch Hjhoo's Then I Kiss Here som var Årets Hund (alla raser) i Israel 2007.

Årsbästa-vinsten kvalificerade Oscar till Eukanuba World Challenge (ung. Hund-VM) i USA och eftersom hans matte var höggravid

Elisabeth med valpen Hjhoo's Just The Way Hjo Are, 10 veckor. Foto I. Hansson.

Bertha tillhör således Elisabeths första tiklinje som är undan stamtiken Int NordUch Hjhoo's Sanna Hjhanna.

Sanna Hjhanna fanns i Elisabeths andra egenuppfödda kull, den som hon fick vänta fem år på då hon inte hittade någon hane som dög. Pappa till den kullen blev till sist Ch Funnyline Athos som i sin tur helt stammade från legendariska kennel Snorrehus genomarbetade linjer.

Utöver att Bertha tillhör denna tiklinje har hennes stamtavla även inslag från Elisabeths andra tiklinje. Den stammar från Int NordUch Hjhoo's Hjosefin Baker, som Elisabeth fann i Savannahs tredje kull som var efter Ch Mondoras Mc Cloud, en hane med mycket brittiskt i stamtavlan.

Viltspårchampion Hjhoo's Great Promise For Hjo fotograferad med en av många älgar som han varit med och spårat. Han jobbar även för polisen. Ägare och foto Gert-Ove Almgren.

Bred "kryddhylla"

De två stamtikarna – Int NordUch Hjhoo's Sanna Hjhanna och Int NordUch Hjhoo's Hjosefin Baker – finns bakom alla hundar som Elisabeth fött upp (endast Bear undantagen).

Tittar man på alla dessa hundars stamtavlor kan man se att Elisabeth har ett ganska tydligt recept över hur blodslinjerna blandats genom åren. Titta exempelvis på Berthas stamtavla, den är som sagt mycket typisk Hjhoo:

Inledningsvis under 1970-80-talet var det ofta ganska snäv linjeavel som kombinerades med total utavel. Det var det allmänt rådande konceptet vid denna tid och en avelsmetod som verkligen krävde mycket korrekta avelsdjur samt disciplinerade, kunniga och uppmärksamma uppfödare. De uppfödare som saknade detta hamnade snabbt i genetiska återvändsgränder medan de övriga kunde ganska snabbt bygga sig en plattform att utgå ifrån och återkomma till i det fortsatta avelsarbetet.

Ju högre krav man ställde på avelsdjuren och ju mer kritisk man var i sin utvärdering av avelsresultatet ju stadigare blev plattformen. Detta hade Elisabeth förstått så när grunden väl var lagd kunde hon unna sig allt vidare utflykter i det genetiska landskapet utan att riskera att gå vilse.

Det är i detta läge som många uppfödare är allt för rädda om "sitt eget material". De vågar inte ge sig ut på äventyr, alternativt avfärdar de sådana upptåg som alltför tidskrävande.

Istället fortsätter de avla närbesläktat på de egna hundarna samt på de hundar som tillhör "den egna klanen", det vill säga på sina vän-

ners hundar som oftast har ungefär samma bakgrund som de egna. Bara vid enstaka tillfällen "kryddas dessa anrättningar" med inslag av utavel och då oftast i form av någon ur avelssynpunkt okänd import.

Man skulle således kunna säga att det gör att dessa uppfödare då bara har tillgång till socker och salt när de kryddar sina grytor.

Om man däremot, som Elisabeth, låter de följande generationerna bli kombinationer av linjeavel på icke så närbesläktade individer samt "outcross" och endast vid behov förstärker "ursprunget" genom en mer närbesläktad kombination, då breddar man "kryddhyllan" på ett effektivt sätt.

Visserligen ger en "bred kryddhylla" inte automatiskt en bättre anrättning. Tvärtom ökar ju risken för misslyckade kombinationer: – Ja, jösses vilka totalfloppar det har blivit efter vissa outcross-kombinationer, säger Elisabeth med ett skratt.

Fördelarna med en "bred kryddhylla" överskuggar emellertid nackdelarna då möjligheterna att röra ihop något riktigt bra blir så mycket större. Åtminstone om man har tid, talang och tålmod vilket Elisabeth med all önskvärd tydlighet har.

Genom att tillföra nytt blod systematiskt i olika doser har hon skyndat långsamt i den process som det innebär att lära känna sina linjer.

Denna inställning har lett till att Elisabeth under sina dryga trettio år som uppfödare utöver Savannah bara har köpt en enda tik, en tik som det dessutom inte blev någon fortsättning efter.

Då Elisabeth alltid har valt de avelshundar som hon tror är bäst lämpade - oavsett vilka titlar de har och vilka som äger och har fött upp dem, så är det förstås även många uppfödare som använt hennes hundar i sin avel och som därmed bidragit med viktiga pusselbitar.

Numera är därför Elisabeths förutsättningar att hitta exakt den "krydda" hon behöver till sina hundar i avelsarbetet mycket goda.

– Jag är bortskämd, säger hon och suckar lyckligt.

Varpå jag först tror att hon syftar på den fantastiska utsikten från hemmet på Hökensås eftersom kunskapen om hur alla dessa "kryddor" kan blandas knappast är något som kommit av sig själv.

Vägen dit har ju varit lång och naturligtvis bitvis gropig, visserligen ganska rak och mot toppen har den stigit brant, men det är ju Elisabeth själv som stakat ut den. Det är ju hon som målmedvetet hållit kursen rak, tålmodigt kämpat på och varit försiktig med gaspedalen för att inte köra fast. Gör man det så när man toppen och den fantastiska utsikten är väl förtjänt.